

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat, 1908. augusztus 29.

184. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell'Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónap 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Hogyan ismerik Fiumét.

Egy előkelő koalíciós képviselővel, aki a függetlenségi párt hivatalos lapjának főmunkatársa, beszélgetést folytatott e sorok írója s ezt az alkalmat fölhasználta arra, hogy a fiumei ügyeket szóba hozza. Természetesen egy kis vita támadt a nyomában s amilyen vélemény a beszélgetés során elhangzott, olyan a fölfogás Fiuméről a magyar törvényhozás összes tagjai között.

A beszélgetés során Fiume nyelvi kérdése került szóba. A horvát-olasz bonyodalom érdekes téma, amiről még egy fővárosi politikus is kockáztathat véleményt.

A képviselő kijelentette, hogy Fiumében csak maradjon tovább is az olasz az ur, hogy az autonomisták nem irredentisták, hogy a horvátosítás ellen a legjobb védelmi eszköz az olaszszág támogatása stb. stb.

Szóval ez volna a képviselő véleményének a kvintesszenciája. Amit vélekedése keretében boncolgatott, nem tartozik ide s nem is óhajtjuk feszegetni. Bennünket a fenti kijelentések érdekelnek csupán, amelyek híven tükrözik vissza azt a fölfogást, amely Fiume kérdésében mondhatni országzszerre megnyilatkozik.

Hiába, nem ismerik Fiumét. S aki ismeri olyannak látja, mint aminőnek Zanella Rikárd lefösti. Hogy rikitók, hamisak a színek, azt Fiumében mindenki tudja. Hogy a kép hazug, azt a legbárgyubb agyvelő is megállapíthatja. De azért elhiszik odafönt mert az ellenkezőjéről nem akar senki sem meggyőződni.

Hazugság, hogy Fiumében csak az olaszszág tarthat számot vezető szerepre. Először is itt vagyunk mi, a fiumei magyarság, azután pedig nem az olaszszág következik, mert: akié a föld, azé az ország. És ez a föld épen nem a hatalmon levőké. A föld, a birtok, a ház, a telek, a pénz a horváté, aki mint a keselyű csáp le mindenüvé, ahol alkalom kínálkozik neki.

Tessék csak megnézni a telekkönyvet. Cifra dolgok kerülnek ki ebből. A szláv keselyű bontogatja szárnyait a tenger melléken s hiába való az ellentét. Az éhes keselyű mindent fölhal. A szlávosság észlelhetjük idelent a tengerparton. Dalmácia már egészen hatalmában van. Ott, ahol az olasz nyelv birodalma volt, most már a szláv keselyű kovályog. Az olaszok majdnem mindenütt elszlávosodtak. Még olasz költőkből is szláv lantosok lettek. Gondola, a dalmátok jeles költője egy szép napon Gundulichra változtatja a nevét. Buccari Zeng, Carlobago, stb. a tenger mellék olasz községei egy évszázad alatt annyira elhorvátosodtak, hogy ma már halálos bűnnek tekintik ott, ha valaki olaszul mer beszélni.

Fiume maradt az egyetlen bevehetetlennek látszó bástya. Itt is olaszul beszélő szlávok laknak, akik a körülmények alakulása folytán ellent tudtak állni az elszlávításnak s megmaradtak olasz nyelvűeknek. Már tudniillik: olyan olaszoknak, akiknek nevük végére oda van biggyesztve az a bizonyos *ics*. Mert a fiumei olaszok nevei között (ezt Fiume történetéből tudjuk — lásd Fest) csak az utolsó században kezdenek fölbukkanni az igazi olasz nevek.

Az is tudott dolog, hogy a fiumei olaszok majdnem mind tökéletesen tudnak horvátul s amely pillanatban a horvátok kezdenének érvényesülni, ők is a hatalom mellé állnának s egyszerűen azt hirdetik, hogy ők tulajdonképpen horvátok. Ma célszerűségről olaszok, és célszerűségről holnap horvátokká válnának.

Éppen ezért szerencsétlenek tartjuk annak a fölfogásnak az érvényesülését, hogy a magyar kormányok mindenkor a fiumei olaszszág erősítését tekintették legfőbb céljuknak. Az olasz elem mindenütt bizonyítékát adta annak, hogy bámulatos gyorsasággal tud asszimilálódni. Hogy Fiumében ez még nem történt meg, annak megvan az oka. A fiumei olaszszágot a magyar kormány mindenkor dédelgette, kénevezette.

Statutumában teljes érvényt adott az olasz nyelvnek, fittyet hányva még az állam nyelvének is. Így azután érthető, hogy a fiumei horvátok más téren kerestek kárpótlást s észre sem vették, hogy a szláv elem miként hódít gazdaságilag teret Fiumében. Most, amikor az olaszszág inogni érzi a talajt a lába alatt, kapálódzik és küzd a horvát érvényesülés ellen. De eredménytelenül.

Általában: az olaszszág nem fogja megmenteni Fiumét. A fiumei olaszszág lassankint bele fog olvadni a horvátországba. Itt csak a magyarságot kell erősíteni s csakis a magyar állami intézmények tudnak gátat vetni a horvát érvényesülésnek és az olasz irredentáskodásnak egyaránt.

Az olaszszággal való kísérletezés hiábavaló. A tenger melléki példák okulásul szolgálhatnak s a magyar államférfiaknak be kellene látniuk, hogy eddig téves utakon jártak s vétkes mulasztást követtek el, mikor a fiumei magyarság természetes érvényesülését is lehetetlenre tették. Fiume csak úgy maradhat a magyaroké, ha itt a magyarság boldogulni tud, ha véget vetnek annak az állapotnak, hogy itt a magyar embereket üldözhessek és az „autonomia“ meg a „statutum“ subája alatt minden jogától megfoszszák.

Ha ilyenek maradnak az állapotok, mint most, akkor nem a falra festett ördög a horvát Rieka. Komor, szomorú valóság válik majd belőle.

A kormányzó az újságírók barátja. Csendélet Marienbadban.

A kormányzó lábzsurnálja a következő csodabogarakkal kedveskedik olvasóinak:
Nákó gróf Marienbadban.

Marienbad, augusztus 27.

Az itteni Golf klub tegnap közgyűlést tartott, amelyen Nákó Sándor gróf, fiumei kormányzó is részt vett. A közgyűlésen többek között határozatot hoztak, hogy újságírókat nem vesznek fel a klub kötelékébe.

Eddig a F. E. jelentése. A hír vétele után lapunk tudósítója azonnal Marienbadba utazott, s miután konstata, hogy ez egyszer a F. E. igazat írt, illetékes helyen információkat szerezvén, abban a kellemes helyzetben van, hogy a Golf klub közgyűléséről szóló tudósítást lapunk részére egész terjedelmében leadja:

A Golf klub közgyűlése.

Marienbad, aug. 26.

A Golf klub ma, a fürdővendégek óriási érdeklődése mellett népes közgyűlést tartott. Elnök a közgyűlést pontban 10 órakor nyitja meg.

A napirend után az indítványokra került a sor, miközben Nákó Sándor gróf Fiume kormányzója emelkedett szólásra, a következő beszédet mondván:

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Nagy jelentőségű, fontos kérdésben kérek szót. (Hört! Hört!) A mélyen tisztelt közgyűlés engedelmével, mielőtt indítványom részletes tárgyalásába bocsátkoznám, röviden ismertetni fogom azon körülményeket, melyek felszólalásomnak mintegy impulzusául szolgálnak. Mögöttem — uraim — egy a közügyek terén munkával eltöltött mult áll. (Mindnyájan kérdőjellel görbülnek.) Már mint egészen ifjú ember tevékeny részt vettem teljes 3 héten át a magyar parlament munkájában, s mint ilyen mindig az első padban — hallgattam.

Közéleti szereplésem idején egy nagy társadalmi betegségre lettem figyelmessé s felszólalásomnak a tárgya épen ez.

Egy hang:

Also, heraus damit.

Elnök:

Figyelmeztetem a közbeszóló urakat, hogy eleven zászlós urral lévén dolgozunk, aki még ráadásul v. b. t. t. is, maradjon meg a jó ízlés határai között, s várja meg, míg a kegyelmes urnak egy gondolata támad.

Nákó gróf:

Ennek a társadalmi betegségnak a penészgombái az újságírók.

(A gerincsorvadásban szenvedő jelenlevők valamint az Eulenburgok és Moltké páholya zajosan éljenez.)

Nákó gróf (a sikeren felbuzdulva):

Ezt a bajt orvosolni csak úgy lehet, ha az újságírókat mindenünnen kizárjuk. En egyet már kitiltottam kormányzóságom — sajnos nagyon is parányi — területéről. (Óriási csodálkozás minden oldalon). Indítványozom tehát, hogy mondja ki a közgyűlés határozatilag, hogy a Golf klub, mindaddig míg fennálló alapszabályai érvényben maradnak, újságírókat nem vesz föl tagjai közé.

Elnök:

— Méltóztattak hallani a kormányzó ur indítványát?

Egy hang:
Még mindig a szájában van az installációs ebéd ize.

Egy másik hang:
Ez most is azt hiszi, hogy Fiumét kormányozza.

Egy harmadik hang:
— Persze, persze, még ide találna jönni az a Murai vagy az a Fodor.

Elnök (csenget).
Kezdetét veszi a névszerinti szavazás. A közgyűlés az indítványt szótöbbséggel magáévá teszi. Szónokot számosan üdvözlök.

A kormányzó a telefonállomáshoz hajtat, ahol a következő párbeszéd folyik le:

— Halló! Kérem Fiume 918.

— Halló! Ki ott?

— Itt a kis piszkos.

A kormányzó:

Ki van a telefonnál?

— Itt a kis piszkos. Zboray.

— Hallja maga Zboray, mit szól hozzá, hogy újságíró soha sem lehet tagja a Golf klubnak.

— Kegyelmes uramnak legalázatosabb szolgálja, nem értek semmit a kormányzó ur beszédéből.

— Mindjárt megmagyarázom. Ha, ha, ha, Megbocsáztam magamat az újságírókon. Elfogadják a Golf klubban egy indítványomat, melynek alapján az újságíróknak e klubban semmi keresnivalójuk.

— Szíves bocsánatáért esedezem kegyelmes uram, de még most sem látok világot.

— Maga együgyű, hát a Golf klub határozatilag kimondotta, hogy tagjai közé újságírókat nem vesz föl.

— Ha nem terhelem kérdésemmel, miért kegyelmes uram?

— Ejnye, hát még most sem értette, hiszen nem vehetünk fel újságírókat magunk közé. Minduntalan lefőznek bennünket. A bestiák okosabbak mint a Golf klub tagjai.

— De kegyelmes uram — hát én?

— Maga? Maga nem számít, hiszen az én lapomat csinálja, — ahhoz nem kell ész.

— És a távirat persze megjelent a F. E-ban.
Costa.

UJDONSÁGOK.

— **A városházáról.** A városatyák vakációja vége felé következnek. Nemsokára megkezdődik a munka. Szeptember első napjaiban a városi delegáció ülést tart.

A reprezentanza pedig szeptember 18-án el össze, hogy megkezdje a nyári időszak alatt fülhalmozódott anyag letárgyalását.

— **A városi villamos idegen kézen.** Egy helybéli olasz reggeli újság azt a szenzációs hírt közli, hogy a város és a Münz cég között tárgyalások folynak a városi villamos átvételi tárgyában. Az említett cég hajlandó átvenni a városi villamosvasut vállalatot, hogy az egész Lovranától Voloskáig és onnan Fiuméig építendő vonalon kívül az ő kezébe jusson a Szusákig kiépült vonal, amelyet azután kiépítene Szusákon keresztül is. Nem tudjuk, hogy a hírből mi igaz. Annyi bizonyos, hogy a városi gazdálkodás alatt sok a panasz a villamos vasut ellen. Az árak megrdágultak s a közlekedés sokkal rosszabb mint azelőtt volt. A villamosvasut társaság bizonyára rendet teremtene a fiumei vonalon is. Nem hiszünk azonban, hogy a város kiengedné ezt a vállalatot a kezéből. Hisz ehhez vétették fel a befolyások városatyák rokonaikat jó fizetéssel.

— **A fiumei hazafiak a magyar nyelv ellen.** A P. H. tegnapi száma írja: A fiumei autonómpárt hivatalos lapja a Voce del Popolo mint minden iskolaév kezdetén, az idén is erősen neki buzdukt, hogy a magyar nyelvnek a fiumei községi iskolákban való érvényesülése ellen hadakozzék. Most is egy egész cikksorozatot eresztett meg, amelyben gyűlöletes hangon szól a magyar nyelvnek az iskolába való beviteléről s nagyban feni ez ellen a kést. Erre pedig nincs is nagy szüksége, hiszen a kormány mindent elkövet, az irányban, hogy a fiumei irredenta érdek mellett a mi szerény érdekeink ne igen érvényesüljenek. A nyelvkérdés tekintetében pedig épenséggel remekelünk, engedvén minden hatalmat, sőt elhatalmasodást a nemzetiségeknek. Hogy Fiumében is ilyen hangok hallatszanak,

azt már régen megszoktuk, csak éppen azért említjük ezt fel, hogy két dolgot megállapítsunk. A Voce del Popolonak az állam egy se-reg kedvezményt juttat; s gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó, a rendelkezésére álló alapból évi tizenötezer korona szubvenciót ad neki. Eddig nem tudtuk miért? Elolvassván azonban a Voce cikksorozatát a magyar nyelv s a magyar iskolák ellen, ezt a kíváncsiságunkat is kielégítettük. A fiumei olasz újság amelynek élén az alkotmánypárti képviselő Zanella Rikard áll, akit a kormányzó a kivándorlási szálló bérletével szintén megfizetett, arra való, hogy Fiuméből kiüldözze még az iskolai magyar nyelvet is.

— **Francia hajóraj Pólában és Fiumében.** Pólából jelentik nekünk, hogy megbízható forrásból eredő hírek szerint Ferenc Ferdinánd trónörökös október közepén Pólába érkezik. Jövele egy francia hajóhadosztály látogatásával kapcsolatos. A hajóraj alkalmasint Fiuméba is ellátogat.

— **Csendélet az olasz-osztrák határon.** Dél-Tirolból írják a „Tiroler Volksblatt”-nak, hogy az olasz hadsereg nemrégiben az osztrák határ mentén gyakorlatot tartott, amikor váratlanul éles töltésekkel lőttek az olasz katonák az osztrák határőrökre. Csak annyi idejük volt az osztrák határőröknek, hogy fedezetbe húzódnak, fejük fölé sűrítettek a golyók. Később is sok éles lövés esett, de az osztrák határőrökben a golyók nem tettek kárt.

— **A vasárnapi munkaszünet ellenőrzése Fiumében.** A fiumei rendőrség közegei egyes kereskedők üzleteibe vasárnap délelőtt 10 óra után azon célból hatoltak be, hogy nem dolgoztat-e a főnök zárt ajtó mögött. Ezt a rendőri ellenőrzést több kereskedő sérelmesnek tartotta s magánlaksértésnek minősítette. Mielőtt azonban az illetők a rendőrközégek ellen feljelentést megtették volna, a fiumei kormányzó útján a kereskedelmi és belügyminiszter döntését provokálták. A belügyminiszter e tárgyban a kormányzósághoz beküldött leírta az igazságügyi miniszterrel egyetértésben megállapítja, hogy nem kifogásolható és nem képezhet magánlaksértést, ha a rendőrközégek az 1891. évi XIII. t.-c. 6. §-ában meghatalmazott kihágás tényálladékanak megállapítása céljából a kereskedők vagy iparosok üzleti helyiségeiben megjelennek. A belügyminiszter döntése nem igen nyugtatta meg a kereskedőket és ez a rendelkezés igen súlyos következményű abususra vezethet, mert a rendőrségnek jogot ad bármilyen följelentés kapcsán, ha alkalmasnak találja a vizsgálat alapjául a háborításra. Ennyire talán még sem kellene a munkaszünet szentségét megvédeni.

— **Állami altisztek és szolgák gyűlése.** Az állami altisztek és szolgák helyi bizottsága vasárnap, folyó hó 30-án d. u. 3 órakor rendkívüli ülést tart, az állami főgimnázium I. emeleti helyiségében. Az ülés tárgya:

1. Az állami altisztek és szolgák Budapestén megjelenő központi lapjának olasz és horvát nyelven tartandó ismertetése.

2. A bizottság kiegészítése.

Az ülésre a bizottság vezetősége ez uton is meghívja a kartársak összességét.

— **Beiratkozások a felső kereskedelmi iskolába.** Az állami felső kereskedelmi iskolában a felvételei és beiratás szeptember három első napján dél előtt 9—11 óráig történik. A felvételeire a tanulók szüleik kíséretében az intézet igazgatójánál tartoznak jelentkezni. A javító vizsgálatok augusztus 31-én délelőtt 9 órakor lesznek. Ez évben nyílik meg először az ezen iskolával kapcsolatos államszámvetési tanfolyam, amelyre szeptember 5—12-ig kell jelentkezni az igazgatóságnál.

— **Földrengés.** Az elmúlt este 9 óra 45 és fél perckor Fiumében földrengés volt érezhető, mely körülbelül tíz másodpercig tartott. A haditengerészeti akadémia szeizmográfiai készülékén a rezgés ötven percig volt érezhető.

— **Vizbefut kis leány.** Martinschizzában tegnap szerencsétlenség történt. Egy kis leány a tengerparton játszott s vigyázatlanság folytán a tengerbe esett. Kiáltozására többen siettek a kis leányt megmenteni. A kis leányt holtan húzták ki a tengerből. A szerencsétlen véget ért leány egy Martino nevű olasz család gyermeke.

— **Nyolc horvát Berlinbe tart.** A horvát koalíció nyolc delegátussal képviselteti ma-

gát a berlini inparlamentáris konferencián. A delegátusok a következők. Nikolics dr., Badaj dr. Roics Milán, Lorkovics Iván, Pinterovics, Medakovics Bogdán, Mavojevics és Radics.

— **A Himnusz Cirkvenicán.** Minduntalan fölhangzik az a panasz, hogy a nemzeti-ségi vidékek egyes fürdőhelyein, bár a közönség jórészt magyarokból telik ki, nemzetellenes tüntetések történnek. Így különösen Horvátországban, ahol csak pár nappal ezelőtt maga a lipikai község tanács tiltakozott a magyar zászló kitűzése ellen. Most Cirkvenicáról olyan hírt küldött tudósítónk, amely azt bizonyítja, hogy egy kis erélyvel és jóakarattal a fürdőigazgatóságok elejét vehetik az ilyen inzultusoknak.

A napokban a cirkvenicai fürdőtelepen a magyar dalokat játszó cigánybandát horvát suhancok kövel és botokkal megtámadták. Néhány magyar fürdővendég erre tudára adta az esetet Brelich Ferenc ügyvédnek, a fürdőbizottság elnökének, aki nyomban összehívta a bizottság tagjait és megértette velük, hogy véget kell vetni az oktalanság megismétlődő magyar-ellenes tüntetéseknek. A fürdő első sorban és majdnem kizárólag magyarokból él s emiatt Brelich dr. azt ajánlotta a bizottságnak, hogy ha a suhancok inzultusáért a cirkvenicai előjáróság nem ad elégtételt, az egész bizottság mondjon le.

A határozott fellépésnek nem is maradt el a kellő eredménye. A horvát előjáróság már másnap intézkedett, hogy mind a két fürdőépületben a katonazenekar meg a cigánybanda a Himnusz-szal kezdje el játékát, s azóta háborítás nélkül játszzák Cirkvenicán a magyar nótákat.

Az ott üdülő magyar közönség néhány száz aláírású levélben mondott köszönetet Brelich dr.-nak derék közbenjárásáért, amely ajánlatos példa igen sok fürdőigazgatónak.

— **A kikötőből.** Augusztus 28-án. Érkezett: „Sicilia” német gőzös Antwerpenből üresen, „Melpomene” osztrák gőzös Triesztből üresen, „Vindobona osztrák gőzös Calcuttaból 2000 bál jutával, 2000 zsák korpával és 200 zsák szőlővel. Indult „Zichy” magyar gőzös Rouenbe 460 tonna fával.

— **Térszene.** A városi zenekar ma este 8 és fél órakor az Adamich-téren térszenét tart. A műsor a következő:

1. Sousa — induló.
2. Verdi — jelenet és duett a Rigolettóból.
3. Gomes — Reminiscenciák a „Guarany” című operából.
4. Bizet — intermezzo és spanyol tánc a „L'arlesienne”-ből.
5. Profili — lengyelke.

— **Fenicse színház.** Ma este Piraccini jutalomjátékául Valente „Gránátosok” című háromfelvonásos operettje kerül színre.

— **Egy fiumei magyar művésznő sikere.** A boroszlói opera, mint a berlini lapok írják, tagjai sorába szerződtette Csillag Stefí kisasszonyt, aki az elmúlt szezonban a csernovici opera kötelékében szerzett dicsőséget a magyar névnek. A jeles tehetségu énekesnő, aki fiumei leány, tavaly fényes sikerrel hangversenyezett Fiumében s erőssége s díszje volt a csernovici operának, ahol elsőrendű szerepekben adta tanujelét nemcsak a maga talentumának, de annak is, hogy a magyar királyi Opera, miközben sorra hozza a külföldi vendégeket, mennyire nem veszi észre itthon a tehetségeket. Csillag Stefínek olyan sikerei voltak Csernovitzban, hogy a boroszlói opera fényes föltételekkel kötötte le a maga számára a jövő szezonra. Januárban Girardival együtt játszott a Vánderlegényben s a jeles bécsi kómikus roppant elragadtatással nyilatkozott a magyar művésznő kvalitásáról.

— **A magyar-osztrák hajóhad bíralata.** A Berliner Tageblatt tegnapi száma vezércikkben foglalkozik hajóhadunkkal, amelyet természetesen rövidség okáért és szegényletes tudatianságból osztrák flottának nevez. A magyar delegáció tagjai, akik oly sok buzgóságot fejtenek ki a közös flotta költségeinek megszavazásában, nem nagy épüléssel fogják olvasni ezt a cikket. A német lap szemére lobbantja a monarkiának, hogy hadikészsége nem üti meg a mértéket, legkevésbé flottája. Németországban már alig tudnak róla, hogy a szövetséges államnak még van hajóhada, annyira a ködös messzeségben van az az idő, mikor Tegethoff fényes győzelmét aratta az olaszokon. A hadsereg elsényved, a tengeri erő

pedig csak látszólagos életet él és nem tud megfelelni hivatásának. Míg a német flotta költségvetése 1907-től 1911-ig 278 millió márkáról 462 millióra fog emelkedni, addig az „osztrákok“ beérik évi 55 millió korona kiadással. Ezt a csekély fejlesztést nem lehet azal menteni, hogy a monarkianak kevés a tengerpartja, mert a flotta kiépítésében a politikai és katonai szempontoknak kell a mértékadóknak lenniök. Hiszen háboru esetén ennek a szövetséges államnak, egyesülve az olasz és német tengeri erővel, kötelessége egyensúlyban tartani Franciaország és Anglia egyesült flottáit. Mindebből az következik, hogy a monarkia nem teljes értékű szövetséges. A berlini újság intelme tulságosan komor. Jó lesz hozzá látni, hogy hajóhadunkat kiegészítsük, még ha szájunkból kell is a falatot elvonnunk. Mert különben fölmondják német részről a szövetséget, amelynek eddig oly sok hasznát látta a monarkia, különösen mi magyarok, akiknek a közös intézményekben való részességéről a német újság nem vesz tudomást.

— **A Duna—Adriai vasuterv.** A törökországi nevezetes változások után egy ideig semmi sem hallatszott a Duna—Adriai vasuterről. A napokban azonban egy úszkúbi török újság éles támadást intézett a vasuterv ellen, felhozva, hogy ilyen és ehhez hasonló balkáni vasutvonalak csupán az európai államoknak vannak érdekében. Belgrádban beavatott helyen — mint nekünk jelentik, — úgy tudják, hogy a Duna—Adriai vasut építését már a következő évben megkezdik. Az eredeti terven azonban lényeges módosítások történtek. A vasut építését finanszírozó Ottomán-banknak mértékadó szerb körökkel folytatott tanácskozmányainak eredményeképp ugyanis a nyomjelzés tervén alapos változást eszközöltek. *Felhagytak ugyanis azzal a tervvel, hogy San Giovanni di Medua legyen a vasut végpontja.* Az ottani kikötő ugyanis alkalmatlan, használhatóvá tétele pedig közel harminc milliónyi összeget emésztene föl. San Giovanni helyébe a Sankt Nikoló-tól hét kilométernyire fekvő Lunersét választották, amelyet jóval alacsonyabb összegbe kerülő beruházások után igen használható kikötővé alakíthatnak át. Lunersétől kezdve a vasut Skutari felé északra haladna s Prisztinánál lézne szerb területre. Szerbia területén nem történnék változások az eredeti terven. Míg a korábban tervezett irányban a vasutvonal 311 kilométer lenne, a mostani terv folytán az az irány 64 kilométerrel rövidebb lesz s alagutra nincs szükség. Ezen új terv esetén a tervezett skutari—antivari mellékvonal elesne. Viszont egy 64 km. hosszúságú másik vasutvonal van tervbe véve, mely lpeket Prizrenddel kötné össze. A eredeti vasuterveken való illetően változtatásokhoz a szerb kormány állítólag már hozzájárult.

— **Német iskola Lovranában.** Az isztriai helytartóság a Lovranában alakult német iskolafenntartó egyesület alapszabályait jóváhagyta. Az iskola első elemi osztálya szeptember havában nyílik meg.

x **Szegedi halászlé** A Sport-vendéglőben (Fiume Via Germania 2) ma pénteken este hamisítatlan szegedi halászlé lesz kapható.

Távirat ◀▶ Telefon.

A király beteg.

BÉCS, aug. 28. A király a napokban megült vgdásaton és azóta köhögési inger és erős fátha bántja. Állapota azonban semmine-mű aggodalomra nem ad okot. A király ma is elvégezte rendes napi programját és szokásos sétáját és a legjobb hangulatban van.

Az aradi kamara akciója.

ARAD, aug. 28. Az aradi kereskedelm, és iparkamara tegnapi ülésében elhatározta hogy a családi otthon megvédeése érdekében tervezett törvényjavaslat ellen fellir a kormányhoz. A kamara csatlakozásra hívja fel az összes társ kamarákat.

Nyomor elől a halálba.

NEWYORK, aug. 28. Árkövy József, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület volt segédtitkára, ki több szabálytalanság miatt szökött Amerikába, tegnap minden pénzből kifogyva öngyilkosságot követett el és azonnal meghalt. Az öngyilkosságról értesítették Árkövy magyarországi rokonait.

A Gy. O. Sz. és a hadügy-miniszter.

BUDAPEST, aug. 28. A Gyáriparosok Országos Szövetsége tegnap táviratilag tett panaszt a hadügyminiszternél azért, hogy a katonai felszerelések szállítására kiirt pályázathoz szükséges minták kiadását a budapesti katonai anyagraktár megtagadta. A hadügyminiszter ma színién táviratilag válaszolt s arról értesítette a szövetséget, hogy a minták azonnali kiadása iránt intézkedett.

Elmezavart nő öngyilkossága.

ESZÉK, aug. 28. Wankel Mária elmeháborodott nő, ki a helybeli kórházban volt megfigyelés alatt, ma kikerülve az ápolók figyelmét, kiszökött a kórházból és a vonat elé vetette magát, mely darabokra szakította.

Katonák a vonat alatt.

BUDAPEST, aug. 28. Nagy szerencsétlenség történt ma az óbudai tengerészkaszánya mögött fekvő óbuda—esztergomi vasuti pályatesten. A székesfehérvári 12-ik ulánus ezred 2. és 3. százada Mayer Ottó ezredes parancsnoksága alatt utban lévén Székesfehérvárról a felsőmagyarországi hadgyakorlatokhoz, ma a Duna és a vasuti töltés között haladt Ó-Buda felé. A lovaskatonák egy része kénytelen volt a keskeny ut mentén a vasuti töltésen lovagolni. Ekkor jött arra Esztergom felől a 403-as számú személyvonat, melynek mozdonyvezetője, bár észrevette a veszedelmet, nem tudta idejekorán a vonatot megállítani. Nagy kavargás támadt a lovak között, amelyek egy része megbokrosodott. Az ulánusok kétségbeesetten ugráltak le lovaikról, de ennek dacára 5 ulánuskatona a vonat alá került és súlyosan megsébesült. Először a közeli tengerészkaszányaiba, azután hordágyon a katonai helyőrségi kórházba szállították őket. Egy a helyszínen megjelent vegyes katonai és polgári bizottság megállapította, hogy a vonat személyzetét semmiféle mulasztás nem terheli.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Venence

Elsőrangú Maison Meubleé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: **Dr. Janovitz Guido** orvostudor.

Rendelés a villában d. e. 11—12 és d. u. 3—4 órákor.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcekkék és szépitőszerek stb. stb.

Használt és új
zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Halál a poloskákra !!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen tertőtlenít. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva.

Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujjonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermekek-különlegességek. **Panama-kalapok.**

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

Palléri állást keres

kőműves-mesteri vizsgát végzett magyarul, németül, horvátul s keveset olaszul beszélő férfi, ki e minőségben már alkalmazva volt s jó bizonyítványokkal bir. Megkeresések „Pallér“ jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

NOXIN

Minden jobb üzleiben kapható.

Hochsinger Testvérek Budapest

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toailette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasuti jegyelárúsító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toailette- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kifünő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobában. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percnire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen újonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárakat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben**Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben**

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

➔ „A TENGERPART” minden hirdetése eredményeivel jár. ➔

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések is bármely naptól kezdve.

Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg népszerűségét és olvasottságát.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések. Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kifünő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

KUMIN FERENCZ vendéglős.

Café Wien (Vienna) kávéház

TRIESZT, Via Vienna 15 TRIESZT

A Triesztet látogató magyarság legelőkelőbb találkozó helye.

Tulajdonos: Szoboszlav Rudolf.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda a villamos vasut mentén. Villamos világítás, lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D' Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

VELENCZE

BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Új épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2¹/₂-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kifünő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattola.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében).

és minden drogériában és fodrászüzletben.

Maluszewszki Szaniszló

CENTRAL KÁVÉHÁZA

és cukrászdája

CIRKVENICA

közvetlenül a tengerpart mellett.

Kifünő italok és frissítők.

Legfinomabb cukorsütemények.

Első fiumei magyar szabafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

Dr. Krisković Vladimir

fogorvosi műterme

FIUME,

Via del Porto I. I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák betetésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8-12

és d. u. 2-6 óraker.

Hotel Meublé Jolanda VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporettek megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos
Inganni E.

Első fiumei magyar kárpitos és diszító

Fiume, via Serpentina 20.

Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszító és angol börmunkát jutányos árban.

Szives pártfogást kér Garami József.

a budapesti Steinschneider udv. szállító cég volt munkavezetője.